

Iz zajednice | 04/11/2024

Doprinos civilnog sektora u Vukovaru u razvoju dijaloga

 Piše: Srđan Sekulić

Od mirne reintegracije do savremenih izazova: Evropski dom Vukovar i Proni centar kao mostovi između zajednica

Foto: Evropski dom Vukovar

Organizacije civilnog društva značajno su doprinele normalizaciji odnosa među ljudima nakon perioda mirne reintegracije. Iako su u početku uglavnom bile fokusirane na uspostavljanje dijaloga između Srba i Hrvata, danas se ove organizacije bave i nekim drugim pitanjima pa i onima koji prate savremene trendove društva u celini.

...više uspešno osnivaju se i deluju brojne organizacije takvog tipa, među kojima se i danas izdvajaju Evropski dom Vukovar i Proni centar za socijalno podučavanje.

Evropski dom Vukovar u službi zajedništva i pomirenja

Evropski dom Vukovar osnovan je 2000. godine, i to na Dan Evrope, 9. maja, kada se okupila grupa građana oko ideje o evropskim integracijama. Osnivači Evropskog doma bili su, sada već pokojni, **Ljiljana Gereke, Jovan Konjević i Zigfrid Gereke**, dok je 22. avgusta te godine u dvorcu Elc održana osnivačka skupština.

Dvorac Eltz na obali Dunava u Vukovaru. Foto: Davor Javorović/PIXSELL

„Vrlo brzo smo shvatili da je građanima Vukovara jako daleko priča o evropskim integracijama. Vukovar je tada još uvek bio porušen grad, izgrađivala se infrastruktura, bile su prisutne migracije stanovnika. Ljude je u to vreme zanimala egzistencija i onda smo shvatili da izgradnja infrastrukture ide, ali niko ne radi sa ljudima. Još uvek je bila velika trauma, velik broj poginulih i nestalih osoba sa obe strane i svoj rad smo usmerili na otklanjanje trauma i posvetili smo se pojedincu” – objašnjava izvršna direktorka Evropskog doma **Dijana Antunović Lazić**.

Od osnivanja 2000. godine, Evropski dom Vukovar postao je mesto okupljanja i pomirenja, pružajući podršku kroz programe kao što su Eko sana, tribine i konferencije. Rani rad organizacije bio je usmeren na otklanjanje trauma iz prošlosti

„U prvih deset godina mladi nam nisu dolazili, imali su neku vrstu zabrane, škole su bile fizički podeljene. S vremenom smo nalazili načina kako da te mlade ljude okupimo kroz određene radionice i danas su oni već odrasli sa svojim porodicama i kažu da su im Evropski dom Vukovar, Mirovna grupa mladih, Proni bili jedine baze koje su im davale prostora da se sretnu i pogledaju oči u oči, uvide da imaju iste probleme i potrebe. Međutim, i društvo se u celini razvilo, a mi lokalci bi želeli da je to išlo i brže. Ipak, to je proces, rad na traumi nije jednostavan i danas vidimo da je sredina napredovala. Danas bez problema u naše programe možemo da uključimo i učenike iz obe nastave, kako hrvatske, tako i srpske. U ranijem periodu to je bio prilično zahtevan poduhvat“, naglašava Antunović Lazić.

razgovor o mirnoj reintegraciji bio na neki način tabu tema.

„Verujemo da je taj program doprineo dijalogu samim tim što je recimo i HRT napravio jedan polučasovni film o životu ljudi ovde u vreme reintegracije. To je prvi put da je nacionalna televizija o toj temi snimala film. Verujemo da smo bili barem jedna mala kap koja je doprinela da se o tome govori, da se čuje i zna. Taj okrugli sto kojeg organizujemo više od deset godina potaknuo nas je da postoji potreba razgovarati i iznositi šta je to doprinela mirna reintegracija jer u tom periodu krenula su i politička previranja gde se mirna reintegracija pominjala u lošem kontekstu. Činjenice su zapravo suprotne, a s vremenom smo angažovali direktne učesnike mirne reintegracije koji su govorili o pozitivnim rezultatima. To nas je potaklo da svake godine obeležavamo ovaj datum“, kaže Dijana Antunović Lazić.

Trenutno Evropski dom u svom radu praktikuje i neke druge aktivnosti, organizuje neke druge programe. Današnje društvo u Vukovaru, kao uostalom i u celoj Hrvatskoj, suočava se i sa dolaskom ljudi iz drugih zemalja, kontinenata i postoji potreba da se i sa njima uspostavi dijalog. Rekli bi da im je trećina programa vezana za kulturu sećanja i suočavanje sa prošlošću, a dve trećine za druge stvari, različite programe vezane za žene, za mlade itd.

Proni centar - Podrška mladima u izgradnji kvalitetnog života

Dve godine pre nego što je osnovan Evropski dom, u Vukovaru je osnovano udruženje građana **Proni centar za socijalno podučavanje**. Od tada do danas ovo udruženje imalo je preko sto različitih projekata, od kojih je većina realizovana u Vukovaru i Vukovarsko-sremskoj županiji kao i u Osijeku i Osječko-baranjskoj županiji, gde ovo udruženje takođe deluje.

„Glavni cilj zbog kojeg smo osnovani je da pomognemo mladim ljudima da dobiju kvalitetniji život. Pomažemo im da razviju svoje veštine, znanja, kompetencije, dobiju nekakve prilike i na taj način sebi organizuju kvalitetniji život. Rad sa mladima ne može biti kvalitetan ako se radi isključivo sa njima pa u tom smislu radimo i sa mnogim drugim

Proni svojom zapravo započinje samim po završetku perioda mirne reintegracije i mnoge teme koje su u međuvremenu obrađene vezane su za međunacionalne odnose.

„Sa ove distance nekad vidimo pomake po tom pitanju, a nekada ne. To zavisi o situaciji, projektu, temi. U samom početku smo imali više fokus na proces pomirenja, te socijalne rekonstrukcije i onoga što se dešavalo nakon toga. Tada je počela rekonstrukcija kuća, puteva, a niko nije radio sa ljudima, dok je mladima tada bilo najteže i sumnjičavo su gledali jedni na druge. Mi smo imali takve aktivnosti koje su ih nesvesno, da tako kažem, uvlačile da sarađuju jedni sa drugima tako što smo recimo organizovali sportska takmičenja u kojima su oni dolazili da se bore za svoj klub, a nesvesno su kroz sport komunicirali“, ističe Jelenić.

Foto: Proni centar

Danas je kroz njihovo iskustvo pitanje zajedničkog života nešto uobičajeno i što se retko dovodi u pitanje. Kroz projekat britanske ambasade, Proni centar danas radi na suzbijanju govora mržnje među mladima u Vukovaru. Na primer, uređivanjem igrališta i uklanjanjem grafita, mladi su se ujedinili u akcijama koje promovišu zajedništvo i suživot.

Stajmer, gde su određeni zidovi isarani granatama raznetog sadržaja. Dakle, iz ovoga se može videti kako su mladi nekada bili odvojeni, svako u svom nekakvom selu ili klubu odvojeno radili aktivnosti, a danas imamo primera kako oni od početka nešto zajednički pripremaju i rade", zaključuje Jelenić.

Doprinos civilnog sektora po pitanju (su)života u Vukovaru bio je ključan za normalizaciju i unapređenje dijaloga među zajednicama. Kroz godine, aktivnosti ovih organizacija evoluirale su i proširile se na šira društvena pitanja, doprinoseći izgradnji otvorenijeg i tolerantnijeg društva.

Ovaj tekst je objavljen uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije, iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

Pročitajte više ...

Privrednik stipendira najveći broj učenika i studenata do sada, ukupno 146